

פרשת האזינו

תשע"ט

ביום הכיפורים כהן גדול מביא שני שעירים ומגריל עליהם - אחד לה' ואחד לעזאזל. למה התורה ציוותה דווקא על הגרלה? מובא בגמרא (יומא לט ע"ב) שזה לעיכובא - למה שהכהן הגדול לא יבחר איזה לאיפה?

אולי ניתן לומר טעם: יש בחז"ל (במדבר רבה כג, ט) שכשאלוהו לקח שני פרים בהר הכרמל, הוא אמר לנביאי הבעל שיבחרו אחד והוא יבחר את השני. כל ארבע מאות נביאי הבעל לא הצליחו לקחת את הפר. למה? כי הפר שהם רצו לקחת התנגד, אמר שהוא גדל עם השני, אכל אתו מאותו אבוס - למה שדווקא הוא ילך כקרוב לבעל ולא לה'? הוא רצה לעלות לה'!

אמר לו אליהו: אבל מה אכפת לך? הרי בשביל הנס צריך את שניכם - בזכותך יתקדש שם ה', שיראו שהבעל הוא אליל שקר וה' הוא האלוקים. רק אם יהיה אחד לעבודה זרה יראו את הנס שה' מוריד אש לאחד לה'.

ומכל מקום הפר לא הסכים, הוא לא הלך עד שאלוהו לא נתן אותו בכוח, **"וַיִּקְחוּ אֶת הַפָּר אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשֻׂהוּ"** (מלכים יח, כו).

אמרו חז"ל על הפר הזה: **"יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ"**.

מאותו טעם, יש חשש שכשהכהן הגדול ירצה להביא שעירים לעבודת יום הכיפורים, אחד לה' ואחד לעזאזל, השעיר שהוא יבחר לעזאזל לא יהיה מוכן - אני והוא גדלנו ביחד, אכלנו מאותו אבוס - למה שאני לא אלך לה'? שילך השני לעזאזל, למה אני? הכהן הגדול יגיד לו שבשביל עבודת יום הכיפורים צריך שניים, אחד לה' ואחד לעזאזל, אבל כמו שהפר שלא אליהו לא הסכים כך גם הוא לא יסכים. הכהן הגדול לא יצליח לקחת אותו, לכן ה' אמר שיקבע בגורל מהשמיים מה יהיה לה', לא על ידי בשר ודם.

למה זה חשוב לנו?

הסיפור הזה בא ללמד אותנו שכשיש שתי דרכים בעבודת ה', אבל אחת יותר קרובה ואחת יותר רחוקה, שתיהן עבודת ה' ויש תועלת בשתייהן, אין ספק שצריך גם את השנייה, אבל כל אחד צריך לשאוף לדרך שיותר קרובה. כל אחד לפי דעתו יבחר מה יותר קרוב לה', גם אם צריך את השני.

אם נגיד צריך לומדי תורה בעם ישראל, וגם להבדיל מהנדסים. באמת קשה לבנות את ארץ ישראל בלי מהנדסים, אבל אם יש לך בריחה: ללמוד תורה או להיות מהנדס - תשאף אתה להיות מלומדי התורה, תשאיר למישהו אחר להיות מהנדס. אם אתה יכול להיות מלומדי התורה אל תהיה מהמהנדסים.

אותו דבר: הכל מעלין לירושלים - אנחנו רוצים שיגורו יהודים בבאר שבע, אנחנו לא רוצים להפקיר אותה לערבים, אבל אם אתה יכול לגור בירושלים אז תגור בירושלים ולא במקום אחר. זה יותר קדוש.

אותו דין בסוריה - כותבים שטר מכר על קניית קרקע שם מגוי אפילו בשבת (גיטין ע"ב), חשוב שיהיה יישוב יהודי בסוריה, אבל מכל מקום אם אתה יכול ליישב את ארץ ישראל תיישב את ארץ ישראל ואל תגור בסוריה. עלינו מוטל להשתדל לטוב ביותר.

הרב הדרי זצ"ל אמר שיש משהו טוב לכלל ישראל וליחיד ישראל.

לכלל ישראל טוב שיהיה יישוב יהודי בסוריה, אבל ליחיד טוב יותר לגור בארץ ישראל.

בערב פסח הדין הוא לשחוט את הפסח בשלוש כיתות. צריך דווקא שלוש כתות.

בכל זאת הגמרא אומרת (פסחים סה ע"א) שהכת השלישית נקראת עצלנית שבאו

מאחור. אבל הרי צריך אותם? אי אפשר בלעדיהם?

ככל זאת, אם אתה יכול להיות מהזריזים, אל תהיה מהעצלנים. צריך כת שלישית,

אבל אם אתה יכול להיות מכת ראשונה אל תהיה בשלישית!

על זה אמרו על דרך המליצה, הרי הלויים היו קוראים את ההלל בזמן שחיתת הפסחים,

ובכת השלישית לא הגיעו מעולם ל"אֶהְבֶּתִּי כִּי יִשְׁמַע" (תהילים קטז, א) - הוא עושה פסח

אבל אהבת ה' חסרה לו.

מבואר בתנ"ך שהשונמית קיבלה בן, אלישע בירך אותה שיהיה לה בן והיא קיבלה בן.

"וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּצֵא אֶל אֲבִיו אֶל הַקְּצָרִים. וַיֹּאמֶר אֶל אֲבִיו רֵאשִׁי וְרֵאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל הַנָּעַר

שָׂאֵהוּ אֶל אִמּוֹ. וַיִּשָּׂאֵהוּ וַיְבִיאוּהוּ אֶל אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב עַל בְּרִכָּהּ עַד הַצֹּהֲרִים וַיָּמָת" (מלכים ב

ד, יח-כ).

אם אלישע בירך אותה שיהיה לה בן, למה נענשה שימות הבן? אחר כך נעשה לה נס,

היא פנתה אל אלישע והוא החיה את הבן שלה. אבל למה מלכתחילה בנה מת?

אני חושב שמהטעם הזה. נתנו לה בן, היא צריכה לחנך אותו כדי שיהיה צדיק גדול,

נביא גדול. במקום זה היא שולחת אותו לקוצרים. יש בעולם מספיק קוצרים, ה' לא

עושה נס סתם בשביל עוד קוצר בעולם.

לשרה אמנו ה' נתן בן אז היא שלחה אותו להיות יצחק אבינו, השה הנעקד.

לרחל אמנו ה' נתן בן, והוא נהיה יוסף הצדיק.

לחנה נתן בן, והוא נהיה שמואל הנביא.

חנה באמת התפללה לא לסתם בן.

"וַנִּתְּנָהּ לְאִמְתָּךְ זֶרַע אֲנָשִׁים" (שמואל א א, יא) - חז"ל הביאו (ברכות לא ע"ב) כמה פירושים

למה משמעות **"זֶרַע אֲנָשִׁים"**.

אחד הפירושים הוא: זרע ששקול כנגד שני אנשים. נו טוב, אז יהיה כשני אנשים, כמו שלוימה ופלוני. אז לא סתם שני אנשים, כמו אלדד ומידד. לא, גם זה לא מספיק טוב, הוא צריך להיות שקול כנגד משה ואהרן!

הרי אם ה' ייתן לה בן זו גם תהיה מתנה מאת ה', אבל היא לא מוכנה להסתפק במועט, ולכן זוכה לבן ששקול כנגד משה ואהרן - **"מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנֵי וְשִׁמּוֹאֵל בְּקָדָאֵי שְׁמוֹ"** (תהלים צט, ו). מאיזו בחינה הוא שקול כנגד משה ואהרן.

היא הבינה שניסים לא עושים בעולם כדי שיהיה בו עוד קוצר אחד. ניסים עושים בשביל דברים גדולים, היא הבינה שצריך להיות בן כמו משה ואהרן, ולכן זכתה לבן כמו משה ואהרן.

השונמית לא הבינה את זה. נתנו לה בן, היא שולחת אותו אל הקוצרים. בשביל קוצרים לא עושים נס מיוחד.

אחרי שאלישע חזר והחיה אותו בפעם השנייה, אז הוא נהיה חבוק הנביא. אימו הבינה שצריך לחנך אותו להיות נביא, לא סתם קוצר.

זה כלל טוב לחיים לשאוף להיות הכי טוב. להיות סוג א' לא סוג ב'. כל אחד לעצמו צריך לעשות את החשבון כמה שיכול, לרצות להיות מגדולי ישראל!

להבין את הגמרות, לשאוף לגדול בגמרא ובסברה.

יש מאמר חז"ל (תנא דבי אליהו רבה כה): **"חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי**

אברהם יצחק ויעקב" - למה אברהם יצחק ויעקב? כמו דוד אתה כבר כן? כמו אביי ורבא אתה כבר כן? כמו "החפץ חיים" אתה כבר כן?

השאיפה צריכה להיות לאברהם יצחק ויעקב. אנשים בדרך כלל לא יגיעו, אבל צריך שתהיה שאיפה לגדלות.

מי ששואף רק לקטנות, גם את הקטנות הוא לא ישיג. אם כל השאיפה של האדם היא להיות כמו "החפץ חיים", מי יודע אם יהיה כמו "החפץ חיים".

אנחנו עומדים בסוף יום הכיפורים בתפילת נעילה, אומרים "נבואה שעריך".

אנחנו עומדים תיכף להיפרד מהיום הקדוש הזה, להיפרד מהשכינה.

אנחנו לא רוצים להיפרד, עומדים בשערי השכינה, רוצים לבוא אל השערים של ה' ולהיות דבוקים של ה', רוצים להמשיך את ההשפעה של יום הכיפורים לשאר השנה.

אחרי יום הכיפורים יש לנו את הימים הקדושים של סוכות ושמיחת תורה. אלו גם כן ימים של שמחה לפני ה'.

צריך להשתדל להרבות בשמחה לפני ה', להתקרב לקדוש ברוך הוא עד כמה שאפשר ולא להיפרד ממנו בסוף החג.

אנחנו אומרים: **"וְהִשְׁיֵאנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרִכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, לְשִׂמְחָה וּלְשָׁשׂוֹן, כְּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאַמַּרְתָּ לְבָרְכֵנוּ"**.

פרשת האזינו ♦ ומפזָרֵב

הרי חיים ושלוש ודאי אנחנו לא רוצים רק לשבעה ימים, אנחנו רוצים חיים ושלוש גם בשאר ימות השנה. אז גם שמחה וששון, אנחנו רוצים להמשיך אותם לכל ימות השנה.

לא שנאמר הלל כל יום, זה אסור, אלא שנשמח בעבודת ה', נהיה דבקים בה בשמחה ובלב טוב.

יהי רצון שנזכה לבואה שערך, ונחתם כולנו וכל בית ישראל לחיים טובים ולשלוש.

